

Qvadripartitae Conciones Stanislai Grodicii Societatis Iesv

Qvarum Primae, Timorem Sanctvm Incvtiunt; secundae Fidem Catholicam confirmant; tertiae Spem erigunt; postremae diuinam in nobis Charitatem excitant ...

Continet sex Dominicas Quadragesimae, & coenam cum paßione Domini

Grodzicki, Stanisław

Ingolstadii, 1609

Concio III. Spes.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56003](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56003)

CONCIO III.

EVANG.
DOCTRINA
NAE.

S P E S.

MIRVM forte videri posset alicui, quod fiat quod Ecclesia mater nostra cum alias sapè, tum vero hac hebdomada sapissimè, Iudæorum quidem reprobationem, gentilium vero vocationem ob oculos nostros ponat. Ecce enim quarta iam decurrit dies, cum in Euangelijs, quæ in sacrificio Missæ leguntur, id ipsum perpetuo inculcat. Et quidè quinta feria, paulo obscurius; sexta vero multo id agit clarius. Ibi enim teste Diuo Gregorio, sub typo diuitis epulonis, Iudæicus, sub figura Lazari pauperis gentilium populus designatur: hic vero de vinea olim locata Iudæis ad Ethnicos transferenda, satis apertis ipse Christus differit verbis. Nec minus clarè hesternæ die parabola fratris senioris, ob epulū quod pater fratri iuniori parauerat murmurantis, id ipsum denotatur, addita insuper ad idem significandum aptissima lectio de benedictione Isaac translatæ ab Esau ad Iacob fratrem iunioris. His succedit Euangelium hodiernū quod non rem ipsam solum,

*Inculcat
reprobatio
Iudæorum
& Vocatio
gentilium.*

*Greg. hom.
40. in E.
uang.*

sed

sed & causam & pœnam Iudæis irrogatam clarè nobis describere videtur. Quorsum igitur ista vnus rei toties iterata repetitio? Multis sanè magnisque de causis, quarum illa haud postrema, vt moneat doceatque, quamdiu in hac peregrinatione sumus **INTER SPEM ET METVM** nos perpetuo versari. Id igitur meditemur dilectissimi; quam ad rem multum proderit contextus Euangelij hodierni, sedula consideratio: quod vt eo diligentius faciatis, iter nobis in hac concione pandemus, ea tamen lege & conditione, vt quæ in alijs concionibus tractata, & explicata à nobis fuère, hîc leuiter, aut ne leuiter quidem attingantur: cætera vero ita explanentur, vt & sensus literalis omnibus pateat, & doctrinæ tam spei quam timori seruietes, pro virili nostra parte eliciantur. Tu Christe Iesu conatus adiuua nostros, vt non in reproborum, sed in electorum numero censeamur in æternum.

*Vi inter
SPEM ET
METVM
seruemur.*

*PROP.
Euang. c. 10
doctrinis.*

*Quomodo
hic notetur
reprobatio
Iudæorum
& gentiliu
vocatio.*

Antequam ad Euangelium accedamus, notandum est reprobationem quidem Iudæorum satis clarè, vocationem vero gentiliu paulo obscurius hîc denotari. Reiectionem enim Iudæorum probant, tum facta ipsa scelestissimorum Pharisæorum hîc expressa: tum dicta Saluatoris: & in parabola de dæmone **SEPTEM**, id est plures socios assumente, & illa comprimis verba **FIENT**

NOVIS-

NOVISSIMA HOMINIS ILLIVS PEIORA PRI-
 ORIBVS, quæ explicans & simul applicans a-
 pud Matthæum Christus inquit, sic erit *Mat. 12. 45*
generationi huic pessima, per generationem
 Iudæos quibus cum loquebatur intelligens.
 At vero gentium vocatio, non nisi allegori-
 cè habetur, tum in scemina ista, quæ in lau-
 des excurrit Iesu & Mariæ, ac typum gessit
 Ecclesiæ, quam magna ex parte ex gentibus
 collectâ esse scimus; tum in illo dicto Chri-
 sti, BEATI QVI AVDIVNT VERBVM DEI.
 Id enim gentes fecisse testantur illa Pauli ad
 Iudæos verba, *Vobis oportebat primum loqui* *Ad. 13. 43*
verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, & in-
dignos vos iudicatis eterne vite, ecce conuerti-
mur ad gentes. Et subditur, *Audientes autem*
gentes gauise sunt, & glorificabant verbum
Domini. Glorificabant autem non solum
 credendo, sed etiam verbum Dei custodien-
 do. His præmissis ipsum iam Euangelium
 aggrediamur.

ET ERAT IESVS EIICIENS DÆMONIVM, *Quæstio*
 ET ILLVD ERAT MVTVM. De posteriori *cur hoc tem-*
 membro egimus in I. Concione: de primo *pore nō sint*
 illa quæstio in primis animū nostrum pulsât, *tot energu-*
 cur hoc tempore tanta, quâta olim energu- *menti.*
 menorū non reperiatur copia, præsertim in
 istis partibus quæ hæresibus refertæ sunt?
 Causæ huius rei ad tria cōmode reduci pos-
 sunt capita, ad diuinā prouidentiam, ad dia-
 boli

1. Ratio
 Providen-
 tia diuina.
 Mar. 16. 12
 Hom. 29. in
 Euang.

boli astutiam, & ad nostrā ingratitudinem. Providentiam diuinā pulchrē nobis exprefit D. Gregorius cum scribens in illa verba Christi, *In nomine meo demonia eijciēt*, &c. inquit. [Hæc necessaria in exordio Ecclesiæ fuerūt, vt enim ad fidem cresceret multitudo credentium, miraculis fuerat nutrienda] quorum miraculorū primū à Christo, positum est eiectio dæmonum, quæ quia nunc ad fidem confirmandā non est adeo necessaria, ideo & dæmoniacorū copia diminuta est. Diminuta est inquam. Nam non deesse illos omnino, & experiētia docet, vt in 1. cōcione retulimus, & qui res Indicas, Iaponicasq; cōscribunt, testantur. Hæc vero omnia diuinæ prouidentia occultæ sunt significationes.

2. Ex astu-
 tia damo-
 nis.

Sed & dæmonis astutia mira hîc apparet. Facit enim id ad confirmandum illum errorem hæreticorum (à quibus nō pauci etiam Catholici infecti sunt) qui ne fateri cogātur in Ecclesia Romana esse potestatem eijciendī dæmonia, negant obstinatissimè energumēnos in mūdo amplius reperiri. Et certè inter eos vix sunt aliqui. Ego qui cum illis ponē à pueritia vixi, vnā tantam fœminā occupatā à dæmone, ante quinquaginta ferè annos vidi, neminē præterea. Neq; vero id mirum videri debet. Sicut. n. canis cum carnib⁹ abundat ossa negligit, ita cerberus ille infernalis, cū animas possidet, parū de occupandis

A simili.

dis corporib⁹ laborat, præsertim cū non ignoret, nisi resipiscant hæretici, tam corpora, quā animas ipsorū, se cruciaturū in æternū.

Deniq; nostra ingratitude meretur, vt rari nūc tales reperiantur. Quid inquis, beneficij id loco ducis? Certe nisi id in beneficijs cēsetur, nunquam Apostolus Paulus illud incestuoso cōtulisset. Putasne peccus illud diuina flagrans charitate voluisse hominem illum incommodo afficere? Nihil equidem minus. Porro hinc commoda inter alia hæc existunt. Primum fidei confirmatio teste experientia, & ipso Christo, cum inquit. *Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur. In nomine meo demonia eijcient.* Secundum eorum qui affliguntur vitæ morumque emendatio, vnde sunt illa Apostoli verba. *Iudicauit tradere huiusmodi Sathana in interitum carnis.* Carnis facit mentionem, vt scias illum in corpore afflictum fuisse, vt *spiritus saluus sit in die Domini nostri Iesu Christi*, quod & factum esse per penitentiam, in sequenti Epistola indicat. Tertium aliorum cautela. Cum enim hæc corporum à dæmonibus occupatio propter peccata vt plurimum diuinitus permittatur, vt ex Paulo cognouimus, efficitur, vt multi conspicientes, quanta crudelitate habitator ille durus, in corpus miseri illius sequiat, ipsi quoque ne idem eis eueniat, à peccando retrahantur.

b 2

hantur.

3. Ob ingratitude
titudinem
nostram.

1. Cor. 5. 5.

Triabine
commoda.

1. Fides con
firmatio.

Mat. 16. 17.

2. Ipsorum
emendatio.

1. Cor. 5. 5.

3. Aliorum
cautela.

huntur. Vides quantis bonis priuetur Ecclesia, ob infidelitatem hæreticorū, & quorundam ab ijs infectorum? Scio nonnullos per imposturā energumenos sese fingere: at isti vigilantia magistratus, primum quidem Ecclesiastici, postea vero sæcularis comprimendi sunt. Ego certè si energumenos nostra ætate reperiri negarem, essem similis hæreticis mendax: tam enim euidentia huius rei signa vidi, vt vix euidentiora esse queant. Verum molesta quæstione expedita, ad lætiora veniamus.

*Christus eij-
cit damonia
etiam nūc.*

Et vero verbum illud ERAT magnæ est consolationis. Est enim vt Grammatici loquuntur temporis præteriti imperfecti, vt scias Iesum necdū cessasse eijcere damonia, neq; cessaturum, vsq; ad consummationem sæculi. Facit enim id, vt olim per se, per Apostolos, ac discipulos suos, ita nunc per successores illorū: & facit omnibus quibus antea modis. Nā in corpore obsessos à Sathana liberat per exorcistas: in anima vero occupatos absoluit per confessarios. Operatur autē illud quidem rarius, hoc vero frequentius & vtilius. Quod si nihil istorum credūt

Vtroq; modo.

Mat. 15. 17.

Ministri hæretici, *sinite eos, cæci sunt, & duces cæcorum.* Vos autem credite prout facitis, & solamen inde percipite. Vt vero consolatio vestra sit solida, recordamini differentiz quæ est inter duas istas eiectiones. E corpore enim

*Ex anima
eicitur
quoties 666.*

enim eijcitur Sathan nobis ad id nihil opis conferentibus. Nam etiam si maximè cupias, & coneris, non liberaberis, donec te Deus liberum esse velit: fecus fit dum in anima à dæmone obsidemur. Hæc n. eiection & sine nobis non fit, & fit quotiescunque volumus, vt non solum ego in prima concione, & alias differui; sed etiam ipse Deus testatur iniquiens. *Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conuersus fuerit ab impietate sua.* *Ex eck. 33. 12.*

Premiserat autem. *Quare moriemini domus Israel?* Id ipsum multo etiam æquius ego clamo, ô popule Christiane, quare moriemini? quare è manibus dæmonis liberari nō vultis? Ecce Sacerdotes sedent in subsellijs expectantes, vt veniatis confessum peccata vestra, potestatem habentes eruendi vos è faucibus diaboli, quid moras trahitis? quid procrastinatis? Non tardat obsessus in corpore longum subire iter, vt à tam molesto liberetur hospite: vos vt à multo crudeliori seruitute eius liberemini, ne decem quidem passus procedere vultis? Quid hoc est rei? Itane nec timore ducimini, ne absorbeamini ab eo in æternum, quod multis vobis similibus euenisse nostis? nec spe erigimini erga tam benignum Saluatorem, qui ERAT, & CRITICIANSDÆMONIVM? Pœnitentiam igitur agite, procumbite ad genua confessarij, iam iam, hac hora, nolite

*Exhortatio
St Gelis.*

NOTA.

1. A facili.

*2. Ab exemplo
plæ minori*

*3. A spe
metu.*

te differre, vt post dolorem de peccatis, post integram confessionem, post prolata à sacerdote verba illa, Ego te absoluo, eueniat vobis in anima, quod in corpus hinc factum auditis. Dicitur enim,

4. *A fructibus exiit in te ipso.*

ET CVM EIECISSET DÆMONIVM LOCVTVS EST MVTVS. Imo & audiuit surdus, & vidit cæcus, quot & quanta beneficia simul à Christo facta? Cæcus intellectus illuminatur, mens surda audit, lingua ad laudandum Deum laxatur, & quod caput est, ex mancipio diaboli, efficitur filius Dei. Quis ingenuus ad spem non erigatur, & per spem ad charitatem non impellatur? Facite obsecro, & singula ista beneficiorum capita pòderate diligenter, inuenietis enim in illis copiosum thesaurum. Videbitis inquam quid bonum, quid malum sit, audietis libèter diuina, quæ olim summo vobis fastidio erant, loquemini pro obscenis, impijs, blasphemis; pura, sancta, vobisq; proficua, ita, vt nò solùm peccata mortalia, sed etiam venialia libenter confiteamini. Neque vero ad vos solos isti pertinebunt fructus, sed ad alios quoq; sua redundabunt emolumenta. Sequitur enim in Euangelio.

5. *Ab iisdem in alijs.*

ET ADMIRATÆ SVNT TVRBÆ. Mirabuntur etenim mutationem dexteræ excelsi in vobis, & ipsæ quoq; turbæ, & exemplo prouocabuntur ad imitandum, & ad laudandum Deum, ora soluent sua. Horum vero bonorum

rum

rum cum vos illis vestra in melius vitæ commutatione, causa præcipua fueritis, quâ tum putatis spei vobis inde accrescet? Multum e- quidem per omnem modum. Neque vero moueat vos quicquam quod sequitur.

QVIDAM AUTEM EX EIS *Pharisei* videlicet, vt *Matthæus*, & *scribæ*, qui *Hierosolymis* descenderant, vt *Marcus* testatur.

Mat. 9. 34.
Mar. 3. 22.

DIXERVNT. Adducti odio, & inuidia, nimirum ad blasphemandum proni. Dixerunt autem.

IN BEELZEBUB PRINCIPLE DÆMONIORVM EIICIT DÆMONIA. Hæc isti Christo, vobis vero quid socij & amici vestri? Aliquid simile. Ecce inquit tetricus, qui olim festiuus; ecce melancholicus, ecce hypocrita, ab hypocritis seductus. Ista, inquit, & his similia, non te affligat rogo, vt propterea vel vitâ sanctè inchoatâ deserere, vel ipsorû te cõsortio iterum adiungere velis. Quin potius, aut si tanti es, fortiter resistas, vt fecit *Christus*, aut si id nequis, in corde tuo *Christum* pro illis tacitè deprecæris, vt & *Deum* qui mirabilia sua in te operatus est blasphemare, & seruos ipsius conuitijs proscindere, & te à recto tramite abstrahere desinât. Id enim si feceris, & *carbones sanctos congeres super caput eorum*, confidens illos, tãdem ad saniozem mentem redituros, & ipse pulcherrimæ spei, maiora in dies singulos incrementa in te ipso percipies.

*Cautio no
à bono cefo
semus.*

*Sed carbones con-
gerram.*

Ro. 12. 20.

*Cum opti-
mo spei
fructu.*

1. Reg. 5. 1.

3. Reg. 11. 5.

BEELZE-

BVB Deus

muscarum.

4. Reg. 1. 2.

*Idem qui
Baal.*

*Is ipse Lu-
cifer.*

Magnum enim bonę spei est augmentum, & incrementum est, iniurias patienter propter Christum tolerare, & pro persecutoribus orare. Cæterum quod ad literam attinet. BEELZEBVB erat Idololum Accaronitarum sicut Dagon Azotiorum, Chamos Moabitarum, Moloch Ammonitarum, quæ colebat Salomon. Significat autem BEELZEBVB Deum vel Dominum muscarum: Quo nomine non arbitror dæmonem per contemptum sic appellatum, nam & honoris causa sic nominatur ab Ochozia rege Idololatrię dedito, & quod hęc BEELZEBVB princeps dæmoniorum nuncupatur: Crediderim ergo potius hoc nomen ei inditum, vel propter multitudinem muscarum, quæ in templo eius viscebantur: vel alia nobis ignota de causa. BEEL autem siue BAAL (pro diuersitate punctorum, quibus Hebræi loco vocalium vtuntur) in Scriptura sacra Idololum est famosissimum, propterea in hoc loco per BEELZEBVB (quo nomine BAAL apud Accaronitas vocabatur) ipsum Luciferum intellexisse videntur Pharisei, cuius potestate Christum eijcere dæmonia calumniabantur. Quam ille calumniam quomodo septem validissimis confutauerit rationibus, in præcedenti concione disseruimus: proinde ijs omissis, ea, quæ tum ad reliquam textus explicationem, tum ad mores corri-

corrigendos pertinentiam adnotemus. Et quidem quod subditur.

ET ALII TENTANTES, miram de hoc eodem Christi facto, iudiciorum ob oculos ponit nobis tum varietatem, tum peruersitatem. Quinque omnino eorum notantur genera. Nam ad quattuor que noster Lucas habet, Marcus vnum addit. Duo ex iis iam vidimus, Primum quidem bonum turbæ admirantis, Messiamque agnoscentis, ac dicentis, *nunquid hic est filius David*: Secundum vero pessimum scribarum, & phariseorum blasphemantium Christum: tertium nihilo prædictis melius. Isti enim

SIGNVM DE COELO QUÆREBANT AB EO. ad instar aut Iosue, ad cuius imperium stetit sol & luna: aut Eliæ ignem è cœlo euocantis, ad comburendum, tum boues ad sacrificandum præparatos, tum milites ad capiendum cum missos. Dicuntur autem tentare illum quia periculum faciebant omnipotentia ipsius. Stulte! An enim ea quæ fiebant omnipotentia ipsius euidentia non erant documenta? Fuerunt sane. Quartum genus sic Marcus describit. *Et cum audissent sui exierunt tenere eum, dicebant enim quoniam, in furorem versus est. Non quidem Apostoli neque Beatissima mater id faciebat. Absit vt id credamus, sed illi de quibus Ioannes ait: neque enim fratres eius credebant in eum,*

b 5

fratres

*De facto
Christi
quintuplex
iudicium.*

*1. Bonum
turbae.*

Mat. 12. 23.

*2. Pessimus
scribarum.*

*3. Malum
signum è
cœlo poten-
tium.*

Iosua 10. 12

3. Reg. 18.

37.

4. Reg. 1.

Mar. 3. 21.

*4. Cognato-
rum tenere
Christum
uolentium.*

Io. 7. 5.

fratres vocans cognatos Iesu, more sacræ scripturæ, & nostri Idiomatis. Idcirco Euangelium Syriacum patruces pro fratribus ponit. Quid vero verbis istis sibi voluerint, fratres eius, non satis liquet. Probabilius est illos non sensisse quidem Christum insanire: sed simulatione ista voluisse cum ex manibus Indæorum eripere, qui illum capere, & morti tradere cupiebant. Postremum genus optimum est, laudantium Christum è quorum numero fuit mulier in fine Euangelii, sed & hunc à dæmone liberatum idem fecisse fas est credere.

*5. Optimū
laudantium
Christum.*

*NOTA.
Doctrinas
inde.*

*1. Consola-
tionem.*

*2. Fugā m-
anis gratia.*

Nos vero quæ inde documenta hauriemus? Primum ne miremur, aut turbe- mur, si quid simile nobis eueniat. Quid? volumusne nos esse Christo feliciores, cuius facta varii varie interpretantur? quid dicta? Deinde adhibendum est remedium, quod Christus eximie fecit. Nam primam de se opinionem tacendo approbat: postremam vero loquendo: sed vide quam caute. Beatam asseruit ipsum mulier, & propter eum etiam ventrem qui eum portauit. Quid Christus? Ut inanem gloriam fugere nos doceret, alio transfert beatitudinem. Quam moderate! quam sapienter! Porro si id fecit, qui popularis auræ vanitate tentari non poterat, quid

scio quæ miracula, siue vt cessemus à vitiis, siue vt insistamus vestigijs Christi, quando ad id diuinitus impellimur. O quam id frequens est in nobis vitium. O quantis coniunctum excusationibus & periculis. Caue caue inquam, ne quicumque es eiusmodi audias verba hæc, *generatio mala & adultera*. Quænam obsecro signa quæris? Nonne satis signi est quod vides: nempe alios quidẽ Christo per poenitentiam adiunctos, à dæmone fuisse liberatos, alios vero rem de die in diem ducentes, morte tandem nec opinata oppressos, dæmonum prædam in æternum factos esse? Quare regia fodes, inter spem & metum progredere via, & istorum quidem consortium fuge, ne idem quod illis tibi eueniat, ad illorum vero imitationem te statim, statim inquam nihil differendo compone. Ad extremum, extremos sustine, sicut eos tolerauit Christus, ac pro illis ora, sicut fecisse Iesum credibile est. Quapropter hos fratres seu cognatos Iesu conuersos, & discipulis ipsius adnumeratos fuisse probabile est: ita & tu fratrem tuum patientia, & oratione lucraberis, citius etiam quam illos, de quibus antea locuti sumus. Verum ad vltiora procedamus.

Mat. 12. 59

*6. inter sp̄s
& metum
procedere.*

*7. pro ine-
ptis orare.*

*CHRISTVS
IN
EVANG.*

IPSE AVTEM VT VIDIT COGITATIONES EORVM, inquit Lucas, docens, Christum cognouisse cogitationes omniũ,
tam

tam in corde blasphemantium, quam ipsum tentantium. Ideo.

DIXIT EIS, si forte hac ratione diuinitatem eius agnoscere vellent. Quid vero dixit?

OMNE REGNUM IN SE IPSVM DIVISVM DESOLABITVR, sensum horum verborum & aliorum quæ sequuntur aperuimus in præcedenti concione: sed & de vastitate regnorum, quæ diuisionem hanc consequitur, alias tractauimus. Nunc dicamus pauca de regno illo, de quo saluator inquit, *Ecce enim regnum Dei intra vos est.* Quid hoc regni est? Consistit illud, tum in fide recta, quæ basis est regni istius, tum in charitate, per quam Christus, in cordibus piorum, & inhabitat, & regnat. O regnum præclarum. O vti nam sit in nobis omnibus, & non sit quod hic dicit Christus DESOLABITVR. Quid inquis, potest ne regnum Christi desolari? Potest hoc solum, non enim memini alicuius regni Christi, quod desolationem pati possit præter hoc. Quod si quæris quomodo desoletur, scias modum alium non esse desolationis, quam eum quem hic ponit Christus, nempe quando IN SE IPSVM DIVISVM est, itaque cum animaduertis, regnum in te esse diuisum, desolatum iri certo tibi persuadeas, velim. Verum quis inquis ab ista liber erit diuisione? Si enim vas

Transitio.

Domini. 4.

Aduent.

Con. 1.

De regno

quod intra

nos est.

NOTA.

Luc. 17, 21.

Quod solus

desolatur.

Causa diuisionis.

Occupatio

obscurationis.

electio-

Rom. 1. 23.

electionis clamabat: *video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae: quidni nos miseri idem sentiamus? Recte & utiliter quæris, propterea id nobis dili-*

*Regnū hoc
vult regnā-
re peccato.**Rom. 6. 12.*

gentius explicandum. Fundamentum sit illud, quod idem Apostolus paulo ante præmiserat dicens. Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediatis concupiscentiis eius. Per peccatum tria hic intelligimus. Primo fomitem qui peccatū dicitur, quia & ex peccato ortū habet, & ad peccandum nos inducit, secundo ipsum vitiū, quod contrahimus dum illicitis motibus & desideriis cōsensum præbemus: tertio Sathanam, certissimum enim est, quoties peccatum mortiferū in nostro regnat corpore, toties ipsum in nobis regnare diabolū. Absq; rege enim, siue Deus is sit, siue diabolus, anima nostra nō potest esse vnquam. Hoc tñ inter alia inter hos duos reges interest, quod regnante Deo in homine regnū stare dicitur: regnante vero diabolo ad vastitatem redigitur. Sicut enim quando in regno terreno. Rex legitime electus suo fungitur officio, stat omnino regnum eius, etiam si aliquæ sint inter subditos dissensiones: at vero si Rex legitimus ex regno exturbatur, ipsum quoque regnum ruere vere & collabi dicitur, licet in eo tyrannus succedat: ita penitus se res in nobis habet. Si enim Christus Iesus per gra-

*Stat regnā-
re Christo,
A simili.*

tiam

riam suam in nobis regnat, stat regnum nostrum, etiam si carnis & aliorum inimicorum mille in nobis sentiamus rebelliones: sicut illas sensit Apostolus: at vero si per infidelitatem, vel aliud lethale peccatum, anima & corpus inter se dissideant, regnum nostrum in solitudinem redigi & reuere necesse est. Quod si quæras quæ nam sit proxima huius solitudinis & vastitatis causa. Eam esse nostram voluntatem scias, obedientem prauis inclinationibus, siue vt Apostoli verbis vtar concupiscentiis carnis.

*Ruina eam
sua propria
est solitudo
nostra.*

Examinet itaque vnusquisque conscientiam suam & facile perspiciet an ster vel collapsum sit regnum illud, quod intra nos esse testatur Christus, si enim sceleribus obligatam mentem habes, concidit regnum tuum, regnante in te tyranno inferorum: sin vero è contrario sedulam nauas operam, vt non regnet peccatum in tuo mortali corpore, si admissa scelera confessione eluis, & voluntariis pœnis expias, & in futurum caues, ne à vitiorum illecebris pertrahi te ad consensum sinas, S P E S est pulcherrima regnum tuum stare & florere regemque tuum esse Christum Iesum, quem conseruare studeas rogo. Et quomodo id faciam inquis, cum magnas sententiã têtationes, & in me ipso dissensiones? Vnũ è multis vnico à Dauide cõprehensum
versu-

*Remedia.
1. Examen.*

*Rom 6. 12.
1. Penitentia.*

*3. Spes.
4. Regni cõseruatio
qua fit.*

Psal. 54. 10.

versiculo accipe remedium, nempe vt clamemus cum eodem, *præcipita domine & diuide linguas eorum, quoniam vidi iniquitatem & contradictionem in Ciuitate.* Ne sint intestinæ discordiæ & lites in Ciuitate nostra, quamdiu in hac peregrinatione sumus, id quidem efficere non possumus. Quid ergo agemus? Duo nimirum, alterum vt summa cura & vigilantia attendamus, animoque præsto simus, quotiescunque lites illæ & dissensiones oriri in Ciuitate nostra incipiunt: alterum vt quamprimum quietum animæ nostræ statum contrariis senserimus motibus agitari, confestim ad Deum clamemus, *præcipita Domine & diuide linguas inimicorum meorum, suggerentium mihi mala, opprime prauas suggestiones, & ne permittas vt eis consensum præbeam.* Si enim id egerimus, & cum spe adiutorii diuini, insultibus Sathanæ fortiter resistemus, victoriam de inimicis nostris reportabimus, regnumque Christi in nobis conseruabimus. Faxit Iesus, sed ad alios flosculos ex disputatione Christi colligendos progrediamur. Itaque circa illa.

*Tum sigillatim.**Tum oratione.*

Omnes sūt aut cum Christo aut contra Christum.

QVI NON EST MECVM CONTRA ME EST. Id ipsum quod iam perstrinximus obseruandum occurrit: nempe neminem ex nobis, qui hic congregati sumus, imo nullum in mundo hominem reperiri, qui

qui aut non sit cum Christo, aut non sit cōtra Christum. In has enim duas classes totus diuiditur orbis. Valet hæc consideratio, tum ad confirmandum quod modo diximus, de regno siue Christi siue Sathanæ in nobis: tum ad repellendam ineptam illam responsionem, quam multi afferunt, cum exemplis piorum ad vitæ amplectendam integritatem adducuntur. Aiunt enim illos quidem sanctos fuisse, se vero sanctos non esse. At qui non ego sed Christus dominus docet, te vel sanctum, vel maledictum esse oportere. Si enim facis cum Christo, sanctus, si vero agis contra Christum, maledictus es, erisque in æternum, si in tali decedes statu. Ego sane inficiari non possum reperti aliquos in Ecclesia insigniter sanctos, eos videlicet qui multa præstant, quæ vulgo opera supererogationis dicuntur, ad quæ non omnes obligari fat scio; sed & illud tu mihi concedas velim, multos admodum esse, qui ingentia sæpe scelera, hac contegūt larua, dicentes se non esse sanctos, cum tamen ad eam sanctitatem, ad quam Concionatores Diuinis cogunt præceptis omnino teneantur. Hæc vero non est alia quam esse cum Christo, vel quod idem est non esse contrarium Christo. Absit sane, atque utinam ab omnibus, qui hic in nomine eius sumus congregati, id absit quam lōgissime, sed

Ineptæ excusatio reprimitur.
NOTA.

sed vereor ne secus se res in plurimis habeat. Vis huius rei signa cognoscere, ex multis accipe tria, nec alia, quam ex ore ipsius Iesu profecta, quibus eos omnes qui cum illo sunt, & faciunt designat, ut è contrario sensu intelligas, qui nam sint ei contrarii. Primum signum illis verbis apud Ioannem continetur. *Vos amici mei estis*, inquit Iesus; id est mecum estis, sicut amicus cum amico esse consuevit, sed simpliciterne quilibet erit cum Christo? Minime: addit enim conditionem dicens, *si feceritis quae ego praecipio vobis*. Audisne? intelligisne? Clarissima sunt. Alterum signum sic expressit. *Si quis vult venire post me, id est, esse mecum, abneget semetipsum & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me*. Tertium est in Evangelio. Explicans enim Christus, quid sit non esse cum eo, subdit.

Tria signa eorum qui non sunt cum Christo.

1. *Qui non seruant praecpta Christi.*
Io. 15. 14.

2. *Qui non se abnegant nec sequuntur Christum*

Luc. 9. 23.

3. *Qui non colligunt cum Iesu.*

ET QUI NON COLLIGIT MECUM DISPERSIT. Ad hæc tria signa intuens, discutat quilibet sinus conscientiae suae, ut videat an sit cum Christo, an, vero contra Christum. Id vero postremum cognitu facillimum est. Si enim es infidelis: si schismaticus: non es cum Christo, sed contra Christum: similiter si aut desperas: aut è contra praesumis nimium de misericordia Dei. Item si es periurus, fur, homicida, adulter, fornicator, ebriosus, non es cum Christo. Denique contra Christum es, si tur-

si turpia & obscena loqueris, si fama proximi detrahis. Quare? Quia hæc & similia vniuersa verat Christus: præcipit vero cõtraria, quæ tu facere contemnis. Quantus differendi campus, præsertim de eo quod postremo dixi loco, cū vix quisquã reperiatur, qui velit intelligere, quid sit DETRACTIO? Ita sane, vt *Detractio quid?*
 etiam si aliquis summe huic vitio sit deditus, interrogatus tamẽ an de alicuius fama, & existimatione detraxerit, neget pertinaciter. *NOTA.*
 Quia inquis nõ intelligo quid sit detractio. Audio te non intelligere quid nam sit de alterius existimatione detrahere: at vero cum quis de tua detrahit, etiam plus equo intelligis. Hinc illæ voces. Quomodo non irascaris illi, qui mihi bonam apud alios opinionem eripuit? Ecce detractiois descriptio. Ea enim nihil aliud est, quam læsio, vel ablatio fame & bonæ existimationis alterius. Id vero quoties tu facis, neque tamen facere te reputas? Multa hic dicenda essent, præsertim in quo vera & solida fama, aut infamia consistat, sed tempus non patitur, sunt enim à nobis etiam alia signa examinanda. *Que vera fama.*
 Vnum tamen ex dicto Christi tacere non debeo. Videlicet veram solidamq; famam consistere in eo vt quis sit cum Christo, veram autem infamiam, in eo cum quis est contra Christum, cum non satisfacit iis, quæ Christo in baptismo promisit. Quoties ergo
 c 2

*Quanta
mala ex de-
trahione.*

ergo tu minus Christiane viuis, toties peccas, & infamia ac dedecore te ipsum afficis: quoties vero alter occultum tuum peccatum manifestat, toties de tua estimatione detrahit, & si falsum est quod narrat, non vnum sed duplex & triplex peccatum admittit, si ex odio mentitur, contra fratrem suum, & quod difficilimum esse solet, ad resarciendam famam obligatur. O quam hæc sunt scitu necessaria! O quam surda excipiuntur aure, licet sint adeo frequentia, vt in conuiujs & conuenticulis, tam virorum quam feminarum, vix alij sermones & colloquia instituantur, quam de vitijs proximorum, præsertim dominorum, sacerdotum, principum, prælatorum, parumque pensi habeatur, an occulta vel publica, an vera vel falsa, referantur dummodo tempus obtreccionibus huiusmodi pessime perdat. Verum de his data occasione dicenda sunt plura aliquando: nunc reliqua prosequamur,

*Praxis se-
cundæ re-
gule.*

Itaque secundum alterum illud signum non est cum Christo, qui non abnegat semetipsum, qui non fert crucem suam quotidie, qui non sequitur Christum. Eiusmodi sunt primum quidem hæretici, cuiuscunq; sint generis, secundo pseudopolitici, tertio, qui libros prohibitos legunt, quarto qui vulturarios aut simoniacos contractus approbant:

bant: hi enim omnes & abnegare semetipsos & iudicium suum iudicio Ecclesie submittere nolunt. Huc spectant, qui in aduersis, adeo sunt impatientes, ut in voces desperationis plenas, in murmuraciones graues, in maledicta, in ipsas deniq; prorumpant blasphemias. O execrandum genus hominum! ò linguam forcipib. emédandam, cū alia respuat remedia. Deniq; ex postremo & huic loco in primis cōgruo signo, idē haud difficulter habetur. Imaginamini quæso vna mecū ingētes duos cumulos, in quos omnes quotquot sunt, vel fuerunt homines sua omnia coniciunt opera: quorū alter est Christi domini à dextris, à sinistris vero alter ipsius Luciferi infernalis: Ille constat ex omnibus virtutum generib. ac misericordiarū operib. hic contra ex vitiiis, & sceleribus conflatus est vniuersis. Aspicite iam vosmetipsos diligenter, & videte in quem cumulum plures vestræ conueniant actiones, inde enim facile intelligetis, an cum Christo colligatis, ideoq; cum ipso, an vero contra illum sitis. Prudentibus dictum sit satis.

Ceterum quid sibi vult illud vltimum Christi verbum DISPARGIT? cum nos contrarium omaino oculis videamus, manibusque palpemus nostris? Intuemur inquā eos qui sunt contra Christum, non solum gentiles, Turcas, & alios infideles: sed & impios

*Praxis ter-
tia.
A simili.*

*Dispergunt
qui colligūt*

pios Christianos frequenter omnium hominum quibuscum viuunt ditissimos, honoratissimos ac omni consolatione plenissimos esse, neq; vero sibi solum corradere, sed etiam posteris suis magnas opes, & ditiones relinquere plurimas. Quomodo ergo isti **DISPARGERE** dicuntur, qui maxime cōgregant? Respondeo. Quamuis bene inde deducatur Christum Dominum non loqui hic primario de augmento, & accumulatione rerum & bonorum temporalium, prout & in hac & in alia concione, nos quoque docuimus: attamen etiam in his dictum Christi, locum habere constat. Et quod mirandum est magis, non solum in illo temporis articulo quem expressit Dauid dicens. *Dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt viri diuitiarum in inanibus suis*, sed etiam in hac vita, in plurimis impleri, quod hic veritas asserit, perspicuum est admodum, nec in vno tantum, sed in omnibus generibus bonorum quæ isti appetunt id ipsum constat. Tria enim sunt quæ hi & cupiunt, & procurant maxime, nempe honores, diuitias, & delicias. Singula paulisper contemplantur. Procedant primi qui largitiones faciunt maximas, qui epulas instruunt quotidianas, qui tam seculares, quàm Ecclesiasticas dignitates, accumulandi finem nunquam faciunt, qui denique laudes suas plenè

2. Diuitias
quas in
morte re-
linquunt.
Psal. 71. 6.

3. Etiam in
vita disper-
gunt om-
nia quæ
colligunt.
NOTA.
Honores,

plenis enarrant buccis. Quo fine? ut magni fiant & honorentur ab hominibus. Sed euenit ne illis quod desiderarunt? Euenit sane. Laudantur enim, sed ab iis, à quibus vir bonus & prudens vituperari potius quam laudari elegerit: à scurris inquam, ab adulatoribus, parasitis, helluonibus. & aliis generis eiusdem. In quorum ore laus vituperium est. Et quod stupendum magis est, ne ab his quidem nisi coram laudantur, & honorantur, clam enim & in angulis, quæ non assentatores isti excogitant, ad eorum quos laudarunt vituperationem, apud alios omnes qui istorum fastum, & superbiam execrantur? Cur vero ista fiunt vniuersa? Quia os domini locutum est, QUI NON COLLIGIT ME CVM etiam terrenos honores DISPERGIT eos.

Quid dicam de iis, qui per varias & exquisitas voluptates vitam ducentes, nihil aliud optant & quærunt, quam viuere diuissime, quam corpore esse eleganti, & venusto, sano, compto, quam in cibo, potu, somno, & aliis quæ ista sequuntur delectationes sectari exquisitissimas? quam ad rem Deus meus quæ non colligunt esculenta, poculenta &c. Sed & hi nonne etiam isto suo terreno frustrantur sine? Omnino. Nam primum quidem vitam sibi breuiorem reddunt. Verissimum est enim, ipsa etiam experientia teste dictum illud è sacra scriptura

petitum, plures occidi gula quam gladio. Compara obsecro oblecta istorum corpora cum exesit eremitarum & religiosorum corporibus, numerata annos vitæ utrorumque; & videbis, quam longo delicatuli isti, ieiunantibus vitæ superentur intervallo. Quam vero pulchrum nitidumque sit corpus istorum, metacente, factes ipsa tum ex ebrietate pallida, tum aliunde à morbis corrosa, haud in paucis loquitur, prodit, probatque. Quis vero est somnus gustusque istorum? Ille quidem inquietus: hic vero nausea plenus: itaque si vel cum aratoribus, vel cum iis qui manibus propriis vitam tolerant illos confectas, inuenies hos laboribus fessos, in nuda humo suavius decumbere; quam istos qui in plumis delicatissimis, ac stratis sericis auro gemmisque distinctis: & rusticos aliosque pauperes panem durum & vile obsonium multo sapsidius comedere, quam istos perdices, phasianos, murenas, aliosque cibos delicatissimos. Quare? Quia os domini locutum est. **QVI NON COLLIGIT MECVM moderatus, & rationi legique meæ consentientes, ipsas quoque immoderatas, ab honestate abhorrentes DISPERGIT voluptates.**

Nitorem.

Gustus.

Opes in omni statu.

Maxime vero omnium, in iis qui per auaritiam diuitias pecuniasque colligunt, id ipsum videre licet, in omni omnino statu homi-

hominum, tam nobilium, quam ciuium, quam etiam rusticorum. Pecunia enim siue iniuste acquisita, siue cum fletu pauperum retenta, ab ipsismet quidem collectoribus sæpè, à posteris vero illorum si non in prima, certè in tertia vel in quarta progenie semper misere scædeque dilapidatur, & **DISPERGITVR.** Nonne id oculis conspiciamus nostris? Vbi enim nunc sunt quæso tot nobilium familiæ olim florentissimæ? tot ciuium, mercatorum, nummulariorum, pecuniæ numerosissimæ; tot etiam rusticorum ipsorum domus honestissimæ? Perierunt, & in fumum abierunt omnia, quæcūque per oppressiones pauperum, rapinas, dolos, vsuras, mala seruitia, & his similes artes iniustas conglobata corrasaque fuerunt. Quid ita? Quia os Domini locutum est. **QVI NON COLLIGIT MEVM, VE faciunt omnes prædicti, DISPERGIT.** Quãto satius, ac tibi tuisque vtilius faceres, si dispergeres propter Christum, vt cum illo colligere posses suo tempore. Non enim mentitur qui loquitur per Prophetam. *Dispersit dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi.* Et per filium ipsius. *Generatur Domino, qui miseretur pauperis, & vicissitudinem suam reddet ei.* Id igitur agas, & ne perdas omnia, fortunas videlicet, sanitatem, corpus, vitam, honorem, & quod caput est animam

Remedium

Psal. 111. 9.

Pro. 19. 17.

*Spes &
metus.*

tuam, ab his quas enumeravi, & ijs similibus artibus, te contineas, ac prateritorum quidem te pœniteat, nouam vero vitæ rationem in eas, atque ita largas dando eleemosynas, inter spem & metum sollicitè ad portum tendas salutis. Caue autem ne retrocedas, ne tibi eueniat, quod terribiliter minitendo Saluator subdit. di-

*Pœna gra-
uissima.*

CVM IMMUNDVS SPIRITVS. Et si enim hæc præcipuè de reprobatione Iudæorum dicta fuere, vt & sancti Patres, & nos in exordio docuimus, dubitandum tamen non est, omnibus quoque peccatoribus, qui post remissa peccata ad vomitum reuertuntur, hanc parabolam, & exemplum Christi Domini competere. Quæ de re quia in prima concione multis egimus: nunc ea tantum attingamus, quæ & ad explicandum quod reliquum est Euangelij spectant, & hodierno nostro instituto seruiunt. Ita-

*Damon spi-
ritus im-
mundus.*

que per immundum spiritum Sathanam hæc à Christo Domino intelligi clarum est. Dicitur autem Sathan spiritus, quia carnem, & ossa non habet, & immundus, quia ad immunda, spurca, & Deo contraria homines impellit. Semperque quod sciam, quotiescunq; scriptura per spiritum Diabolum intelligit, aliquod ei dignū ipso apponit epithetum. Vt plurimum autem tam in veteri, quam

quam in nouo Testamento, vocat illum spiritum, aut mendacem, aut nequam, quia ad hæc duo suprema capita omnes ipsius fraudes & machinationes reducuntur. Primo modo ipse se appellat loquens Deo. *Ero spiritus mendax*, ipse vero Christus non solum mendacem, sed & patrem mendacij nominat illum. Secundo modo vocatus est, tum quando inuasit Saulem, tum etiam aliàs. Primo modo fidem, altero charitatem auferre nobis conatur, & præualet sapissimè. Hæc ergo & agnoscat, & diligenter fugiat, qui inter spem viam, & timorem sanctum progredi vult, vt velle debent omnes. Etenim spiritus iste pessimus, cum teste Christo:

EXIERT DE HOMINE, pulsus, videlicet, à Iudæis quidem illis modis, quos in prima concione recensuimus, à Christianis vero, tum vita in melius cōmutata, tum Sacramentis.

PERAMBVLAT PER LOCA IN A-
QVOSA. Quidā id simpliciter de locis desertis intelligunt. Estq; pro illis Raphael Angelus, qui *Asmodeum* dæmonium crudele reliquit in deserto superioris *Ægypti*. In Evangelio tamen non dicitur ligatus dæmon, imo solutus omnino. Nec immerito. Ibi enim ligatus fuit ne noceret *Tobia* iuniori, & vxori eius orantibus, & iecur piscis su-

*Mendax,
nequam.*

*3. Reg. 22,
22.*

Ion. 2, 44.

1. Reg. 16.

14.

AB. 19, 12.

*Quomodo
expellitur.*

Loca ina-

quo sagan-

tilum ba-

ptiz, ut oris

corda.

Tob. 3, 8.

Tob. 8, 3.

per

per carbones comburentibus, hîc; vero planè fit contrarium. Dicitur enim perambulare.

Livor requies dæmonis,

Et sermone eius.

Scopum Christi.
NOTA.

QVÆRENS REQUIEM, ET NON INVENIENS, propterea aliud quidpiã nos hîc intelligere oportet. Quæ enim Sathanæ requies esse potest in locis desertis, ut vllam ibi quærat? Imo pœna fuit Asmodæo. Requies autem illius est nocere homini. Id enim cum patrat, odio & invidiæ suæ satisfaciens, quiescere quodam modo dicitur. O quies execranda, utinam porro in cordibus Christianorum locum nõ habeat vnquam, sed pro dolor quam multi sunt, qui liuore & rancore, tanquam pane pascuntur, vera & pessima dæmonis instrumenta ac mancipia. Sed ad textum redeamus. Ista igitur de causa sancti Patres hîc per *loca arida* corda gentilium vacua fide ac pietate, & *INAQVOSA*, ab illa videlicet irrigatione libera quam Iudæi, à lege & prophetis hauriebant, postea tamen per baptismum abluta, ac per Christum virore gratiæ dotata, recte intelligunt. Proponit enim hîc Christus, non quæ acta fuere, sed quæ agenda erunt cum gente illa ingrata Iudaica: quæ omnia nunc fieri videmus. Itaque Sathan non inuenturus, apud Ethnicos, qui Euangeliũ erant complexuri requiem illam quam olim apud eos habebat,

bat, dolensque prædam sibi è faucibus esse ereptam. Quid facit?

DICIT, secum ipse consilium capiens.

REVERTAR IN DOMVM MEAM, *Iudæi olim Sathana ob sepsi.*
quam olim per varia Idololatriæ genera, tam in deserto, quam in Iudæa occupaueram.

VNDE EXIVI. Eiectus per fidem vnus Dei, & venturi Messia, quam vel omnes, vel penè omnes habuisse Iudæos arbitratorum temporis, quando Christus ad illos venit. Quem quia nõ receperunt, ideo propheta Christus vterius, dicensque.

ET CVM VENERIT. In futuro vt videtis loquitur, & notat verbis istis, quid postea tum propter reiectum Messiam, tum ob has, quas audiimus in Euangelio, & multas huiusmodi blasphemias cum illis fieri debuit. Sathan enim rediens postmodum ad eos. *Petrus relabuntur.*

INVENIT, domum illam, gentem videlicet Iudaicam.

SCOPIS MVNDATAM. Non aquis videlicet baptismi interius, sed tantum exterius, & superficie tenus, cæremonijs quibusdam mundatam,

ET ORNATAM. Cum vnus Dei cognitione, de qua supra ethnicos plurimum se efferebant, tum vero falsa legis interpretatione, inuidia, fastu, tumore, & odio, propter

pter quæ verum Messiam non solum non receperunt, sed & à se reiecerunt, & insuper crucifixerunt. Ita inquam videns & exultans Diabolus, quid agit?

TUNC VADIT, Deo propter Iudæorum ingratitude id ei permittente.

*ideo fortius
possidentur.*

ET ASSUMIT SEPTEM ALIOS, id est plurimos, iuxta phrasim Hebræam, quæ septenario numero plurimos comprehendit.

*Duplici do
causa.*

SPIRITVS NEQUIORES SE. Ecce hic quoque Epitheton ipsorum consuetum audis, ut scias qui nam fuerint. Multiplicantur autem dæmones duplici de causa, quas mirificè hic exprimit Christus, primam cum inquit.

*1. Ratione
durationis.*

ET INGRESSI HABITANT IBI, securi & potentes. Potentes quidem, quia & fortes, ac ingeniosi sunt natura sua dæmones, & plurimi Iudæos custodiunt, securi vero quia sciunt se ex gente illa (gente inquam, nam peculiare personæ, & in principio multæ sunt conuersæ, & nunc aliquæ conuertuntur) ante tempora Antichristi, non esse eijciendos, ut antea eijciabantur. Secundam autem rationem addit Christus dicens;

*2. Ratione
obstinatio-
nis.*

ET FIUNT NOVISSIMA HOMINIS ILLIUS PEIORA PRIORIBVS. Per hominem totam gentem Iudaicam intelligens, Quam

Quam nonne nunc multo quam antea obstinatior in infidelitate sua videmus? Ita sane. Olim enim ab Idololatria sua identidem resipiscentes cessabant, & ex infidelibus fideles efficiebantur, nunc autem per mille, & sexcentos penè annos manent obduratissimi. Quare? Quia os Domini Iesu locutum est. **NOVISSIMA** eorum futura **PEIORA** PRIORIBVS. At inquis, nunc non sunt Iudæi Idololatræ, vt olim fuerunt. Imo vero sunt, qui enim non nouit filium neque patrem nouit teste Christo. Atque ita non Deum verum, qui vnus in essentia, trinus vero est in personis, sed Idolum capitis sui adorant nunc Iudæi, talis enim Deus quem ipsi adorant, nempe qui non sit trinus in personis nusquam reperitur. Præterea quandoquidem negant Iudæi Messiam, negant profecto etiam Deum, cum Messias Deus sit, qui vero negat Deum, aut Idololatra, aut Atheus sit necesse est.

Ioan. 14. 7.
Iudæi nunc
Idololatra.
NOTA.

Hæc videtur esse horum verborum genuina sententia, & principalis Christi scopus. Nam secundario ad quemuis in peccata reincidentem, & in eis obstinatè hærentem accommodari nõ est quod quis debitet. Quare, quia & in 1. concione multis egimus, (quæ præsentis quoq; instituto seruire possunt) & ista satis iã excreuit in longũ, proinde

Pro concisione
duo
notantur.

*1. Quomodo
 & Christus
 & Sathan
 animas ca-
 pias.*

de (vltimam etiam Euangelij partem, quæ laudes Iesu & Mariæ continet concioni potestremæ relinquendo) duo tantum hîc adnotabimus, ijsque concludemus. Alterum est quæ ratio modusue sit quo Christus & Sathan animas capiunt. Quamuis enim neuter vim inferat, cum & Christus inuitum saluet neminem, & Sathan non nisi suis consentientem suggestionibus in suam potestatem redigat; tamen multæ, & magnæ inter eos differentiæ, intercedunt; verum sufficiat, quam nobis hæc sacra dat historia, in qua videmus Christum quidem Dominum, vi & potestate propria Sathanam debellare, atrium & arcem ipsius occupare, arma, spoliaque eius diuidere: at vero dæmonem omnia astu perficere, ac primum quidē diligenter perspicere, an à studio virtutum refrigerit, is à quo eiectus fuerat, deinde quas dispositiones ad peccandum habeat lustrare, & tum demum sua applicat tormenta, sociosque (non tamen sine diuina permissione) adhibet, tum ad fortius aggrediendum, tum ad crudelius quem ceperit diuexandum. Nouerimus igitur quæso fraudes Dæmonis pessimi, demusque operam, vt neque illi tentandi nos occasiones præbeamus, neque ita eum timeamus, vt animo deiecto pusilloque simus, sed spem firmam habeamus in Christo Iesu, è cuius nos manibus

bus etiam omnes quæ in inferno sunt dæ-
mones in vnum conglobati, non eripient
vnquam, nisi nobis volentibus.

Alterum quod tum ex illa Tobia, tum ex
hac Euangelij hodierni historia notamus
est, vt, si in potestate Christi Domini esse, &
manere volumus perpetuo, illa quidem
quæ Tobias docet habere, istis vero quæ Iu-
dæis causa interitus fuerunt, contraria face-
re studeamus. Procuremus inquam sobrie-
tatem, sanctitatem (hinc illa Tobia iunio-
ris ad vxorem verba, *filius quippe sanctorum su-*
mus) castitatem, ad vitæ genus quod quis in-
stituit accommodatam, in primis autem o-
rationem & charitatem, quibus & iecur no-
strum morbidum comburitur, & dæmoniũ
pestimum abigitur, profligatur, ligatur, Op-
ponamus autem otiositati (quæ lerna est ma-
lorum omnium) laborem pium & conti-
nuum, fictæ emendationi, veram contritio-
nem ac poenitentiam, ornamentis nequam,
sanctas solidas quæ virtutes, nempe superbie
humilitatem, hypocrisis sinceritatem, secu-
ritati malæ conscientia eiusdem bonam &
continuum increpationem obijciamus. Ita
enim spes vera, viuua, sancta, fulgebit in no-
bis. Etenim teste Chrysostomo [conscien-
tia increpatio, sacra est anchora, non sinens
nos tandem in peccatum profundum de-
mergi] Eleuat enim nauem nostram, id est
d nos

1. Quomodo nos conseruabimus in potestate Christi.

Tob. 2, 18.

Ex increpatione conscientia SPES. Chrysost. Con. 4. de dimite S. Lazaro.

nos ipsos: tum ad cognitionem nostri, ne in bonis nostris operibus (quæ ad speciem talia sæpe apparent, sed re vera non sunt talia) nimium confidamus; tum ad cognitionem Dei, ut spem omnem in eum projiciamus, illumque feruenter amemus, ac in his perseverantes, usque in finem, eo perueniamus, ubi sine fine viuamus, videntes faciem ad faciem Deum trinum & vnum, cui laus, gloria, & gratiarum actio sit in sæcula sæculorum, Amen.

LAVS
CHRISTI
ET MA-
RIÆ. AC
STATVS
RELIG.
Sic euentu
& figura.
Gen. 8.8.

CONCIO IV. CHARITAS.

Factum est autem cum hæc diceret, extollens vocem quadam mulier de turba dixit illi, Beatus venter qui te portauit, & ubera qua suxisti. At ille dixit. Quinimo beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud, Luc. 11.

QUOD olim Noë Patriarchæ verè: hoc nunc mihi quadantenus contigit dilectissimi. Emiserat ipse ex Arca columbam,